

2015. aastal ministeeriumides korraldatud riikliku statistika tarbimise uuringu tutvustus

Statistikanõukogu, 19.02.2016

Reet Romanov

Planeerimise peaspetsialist

Uuringu ajend

- SA-I ja RM-il koostöös ministeeriumidega ülesanne üle vaadata ja uuendada riikliku statistika programmi koostamise põhimõtted (VV otsus)
- Kaardistada valdkonna kaupa ministeeriume huvitavate statistikatööde metoodika kitsaskohad

Seega vajasime põhimõtete uuendamiseks detailset infot tegeliku statistikakasutuse kohta ministeeriumides ja nende valitsemisalas

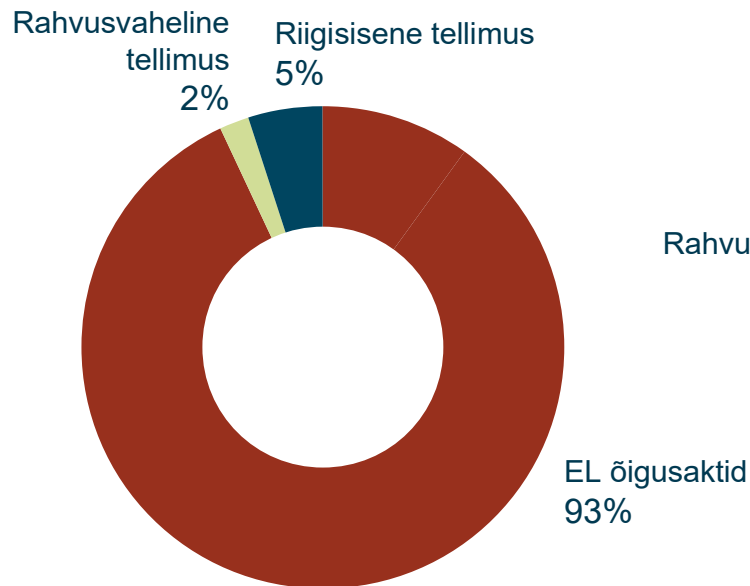
Uuringu eesmärk

- Milliseid väljundnäitajaid kasutatakse? (statistikatöö sisuline osa)
- Millised ministeeriumid neid väljundnäitajaid kasutavad? (statistikatöö levik)
- Kas on statistikatöid või väljundnäitajaid, mida ministeeriumid ei kasuta ja mille tegemisest saab ressursse vabastamiseks loobuda?

Uuringu sihtgrupp ja ulatus

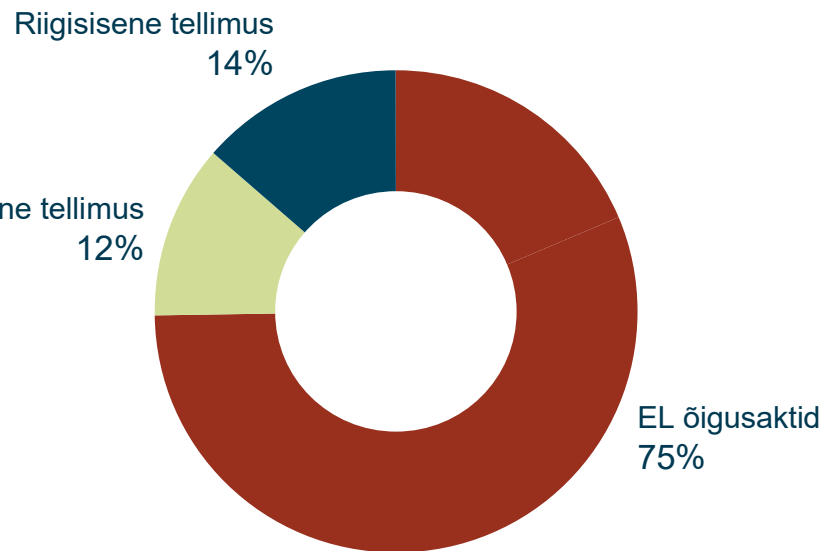
- 11 ministeeriumi, kes korraldasid andmekogumise oma valitsusalas
- Vaatluse alla võeti riigisisese tellimuse alusel tehtavad statistikatööd ja rahvusvahelistest kokkulepetest tulenevad statistikatööd, mis ei ole ELi õigusaktidega reguleeritud
- Uuring toimus veebruarist märtsini 2015
- Alus statistikatööde loetelu 2014–2018

Statistikatööd õigusliku aluse järgi, 2016*

Maksumuse järgi

*statistikatööd toodud praegu kehtiva struktuuri järgi

Tööde arvu järgi

Statistikatööde ja väljundnäitajate jaotus

	Statistika- tööd	Maksumus tuhat eurot	Väljundnäitajad
Riigisisene tellimus	49	322,8	1898
Muud rahvusvahelised kokkulepped	24	162,2	633
Kokku (v.a ELi määrustest lähtuvad)	73	485,0	2531

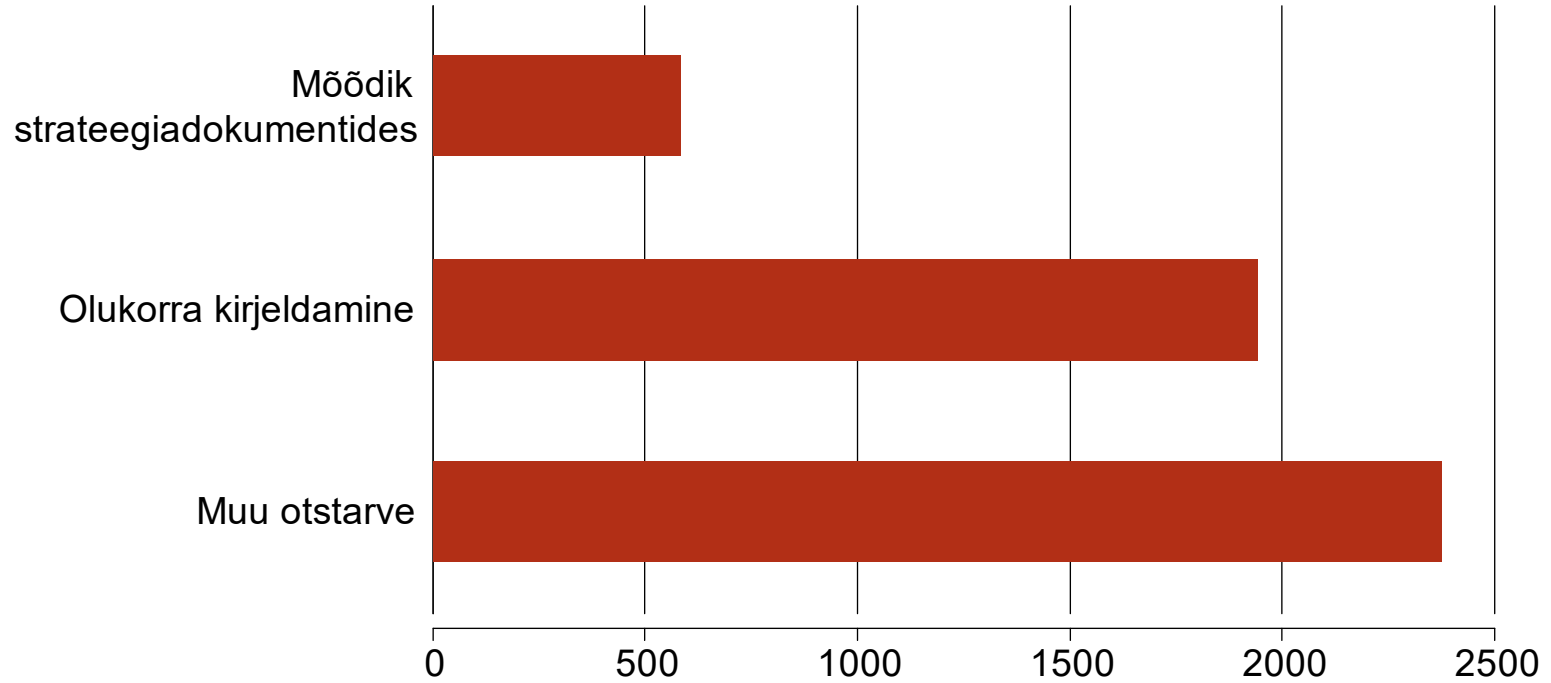
Näited uuringus olnud statistikatöödest

- Siseriiklikust vajadusest tulenevad statistikatööd
 - 10001 Keskkonnatrendid
 - 10201 Õhu ja vee seire
 - 21108 Palgalõhe
 - 21602 Kaubandusettevõtete kvartali majandusnäitajad
 - 40018 Vanemaealiste tervis ja elamistingimused
 - 40402 Film
- Rahvusvahelistest kokkulepetest tulenevad statistikatööd:
 - 10302 Veekasutus
 - 10501 Põllumajanduskeskkonna näitajad
 - 20406 Põllumajandussaaduste tootjahinnaindeks
 - 21702 Innovatsioon
 - 30201 Rahvastikusündmused. Abielud

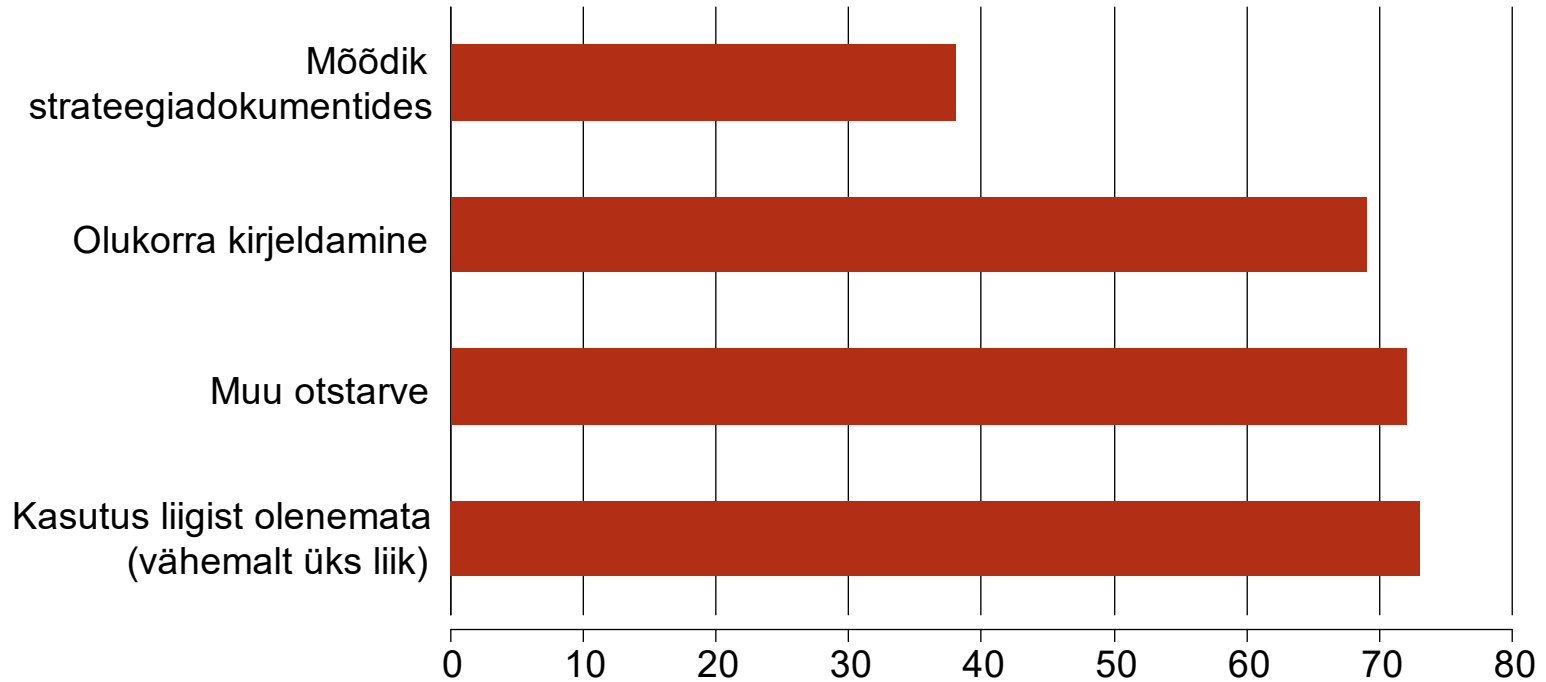
Väljundnäitajate kasutamine

- Kasutatakse **möödikuna** (indikaator) **strateegilistes raamdokumentides** (arengukavad, rakendusplaanid, struktuurivahendite rakenduskavad, RES, toetusprogrammid jne).
- Kasutatakse **olukorrast ülevaate andmisel strateegiliste raamdokumentide koostamisel** (arengukavad, rakendusplaanid, struktuurivahendite rakenduskavad, RES jne), õigusaktide väljatöötamisel, mõjuanalüüsides, aruannete koostamisel VV-le jms.
- Kasutatakse **muul otstarbel** (nt operatiivjuhtimises, *ad hoc* otsuste ettevalmistamisel, rahvusvaheliste organisatsioonide päringutele, meediapäringutele ja teabenõuetele vastamisel jms).
- Kui näitaja oli kasutusel mitmel otstarbel, tuli märkida kõik kasutuses olevad variandid.

Väljundnäitajate kasutamine

Statistikatööde kasutamine väljundnäitajate kasutamise järgi

Riigisisesest vajadusest tulenev kasutus

SISU

- Statistikatööd, mida kasutab kuni 5 ministeeriumi
- Vähemalt 50% väljundnäitajatest on olulise kasutusega

- Statistikatööd, mida kasutab vähemalt 6 ministeeriumi
- Vähemalt 50% väljundnäitajatest on olulise kasutusega

LEVIK

- Statistikatööd, mida kasutab kuni 5 ministeeriumi
- Alla 50% väljundnäitajatest on olulise kasutusega

- Statistikatööd, mida kasutab vähemalt 6 ministeeriumi
- Alla 50% väljundnäitajatest on olulise kasutusega

Oluline kasutus – väljundnäitaja kasutus on oluline, kui näitajat kasutab vähemalt 3 ministeeriumi (kasutuse mediaan)

Riigisisesest vajadusest tulenev kasutus

		SISU	
Grupis kokku 7 statistikatööd Rahvastikusündmustega seotud statistikatööd (abielud, abielulahutused, abordid) Kuni 5 ministeeriumi	Vähemalt 50%	Grupis kokku 2 statistikatööd Teadus- ja arendustegevus (21701) Elamumajandus (20801) Vähemalt 6 ministeeriumi	LEVIK
	Alla 50%	Grupis kokku 2 statistikatööd Innovatsioon (21702) Side (20507)	
Grupis kokku 13 statistikatööd Metsandus (21001) Veetransport (22031)			

*loetletud statistikatööd on näited grupi töödest

Riigisisesest vajadusest tulenev kasutus

		SISU		
Grupis kokku 12 statistikatööd Raamatukogud (40410) Trükiteodang (40415) Kuni 5 ministeeriumi	Vähemalt 50%		Grupis kokku 11 statistikatööd Eesti regionaalareng (50101) Tööelu-uuring (40901) Vähemalt 6 ministeeriumi	LEVIK

*loetletud statistikatööd on näited grupi töödest

Suurimad kasutajad

- Rahvusvahelistest kokkulepetest tulenevate statistikatööde puhul kasutasid kõige rohkem väljundnäitajaid
 - Maaeluministeerium – 432
 - Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium – 347
 - Keskkonnaministeerium – 237
 - Haridus- ja Teadusministeerium – 104
- Riigisisest vajadusest tulenevate statistikatööde puhul kasutasid kõige rohkem väljundnäitajaid
 - Maaeluministeerium – 1457
 - Kultuuriministeerium – 617
 - Sotsiaalministeerium – 404
 - Siseministeerium – 399

Väikseimad kasutajad

- Rahvusvahelistest kokkulepetest tulenevate statistikatööde puhul kasutasid kõige vähem väljundnäitajaid
 - Rahandusministeerium – 0
 - Kaitseministeerium – 15
 - Välisministeerium – 24
- Riigisisest vajadusest tulenevate statistikatööde puhul kasutasid kõige vähem väljundnäitajaid
 - Rahandusministeerium – 4
 - Välisministeerium – 64
 - Kaitseministeerium – 103

Kokkuvõte

- Statistikaamet ei tee ühtegi statistikatööd, mida ministeeriumid ei kasuta
- Nende statistikatööde tulemusena ei koostata ühtegi väljundnäitajat, mida ministeeriumid ei kasuta
- Kogu Statistikaameti tehtud statistika on avalik ja sellega teenindatakse ühiskonda laiemalt kui ainult ministeeriumid, seega tuleb eeldada ka uuritud väljundnäitajate oluliselt laiemat kasutust
- Väljundnäitajatest on raske leida neid, mida saab koostamata jätta, et ressursse vabastada

Ülevaade uuringu käigus laekunud ettepanekutest

- Väljundnäitajate kohta esitasid ettepanekuid seitse ministeeriumi, kokku esitati 28 ettepanekut.
 - 11 ettepanekut, kus sooviti lisada klassifitseerivat tunnust väljundnäitajatele (MeM, KeM, SiM)
 - 8 ettepanekut, kus sooviti lisada väljundnäitajad olemasolevatele statistikatöödele (MeM, SoM, MKM, SiM)
 - 3 mõistete parendust (MeM, JuM)
 - 2 suuremahulist ettepanekut uute statistikatööde algatamiseks (KuM, SoM)
 - suuremahuline ettepanek, mis koosnes väljundnäitaja lisamisest, mõistete parendusest ja metoodika täpsustusest olemasolevas statistikatöös (MeM)
 - valimi suurendamise ettepanek (SoM), metoodikatäpsustus (SiM), informatiivse sisuga ettepanek (MeM)

Statistikaameti võimalused eelnevalt käsitletud ettepanekute eluviimisel

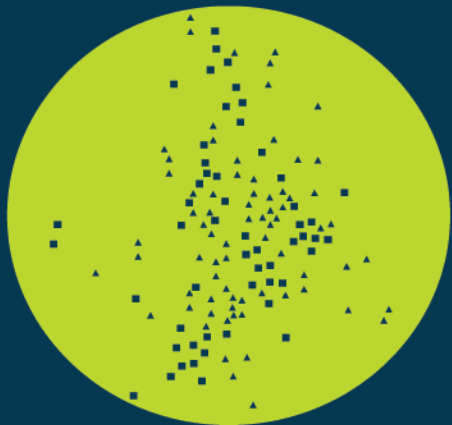
- Statistikaameti otsused ettepanekute kohta olid järgmised:
 - Nõusolek 10 ettepanekuga, millest ühe ettepaneku rakendamiseks vajalik 1300 eurot
 - Ei ole nõus 11 ettepanekuga, millest viit ettepanekut saab teostada vaid lisarahastuse olemasolu 81 300 euro ulatuses
 - Osaliselt nõus 7 ettepanekuga, millest nelja ettepaneku rakendamine vajab lisarahastust 28 100 euro ulatuses
- Seega vajab Statistikaamet kümne ettepaneku arvestamiseks 110 700 euro ulatuses lisarahastust.
- Tagasiside ministeeriumidele ettepanekutega arvestamise kohta (sh ettepanekud tarbijauuringust) andis Statistikaamet ettepanekute üldise menetluse raames augustis 2015

Metoodika kitsaskohtade kaardistus (1)

- Teabe saamiseks metoodikate kitsaskohtadest statistikatöodes oli uuringus küsimus: „Milliste statistikatööde puhul Te näete metoodika parendusvajadusi, kirjeldage milliseid?“
 - Laekus kaks täpsustavat küsimust metoodika kohta:
 - Siseministeerium esitas palve „Üle vaadata palgastatistika kogumise metoodika, sest praegu on Statistikaameti ja Fontese andmete vahel erinevus. Fontese andmed on MTA andmetele kõige lähedasemad“, millele Statistikaamet vastas: „SA on nõus Siseministeeriumi ettepanekuga, võrrelda SA ja Fontese palgastatistika kogumise metoodikat lähiaastate jooksul palgastatistika ümberkujundamise käigus.“

Metoodika kitsaskohtade kaardistus (2)

- Maaeluministerium soovis avaldamistabeli PMO43 metoodikat täpsustada: „Esimene lause muuta järgnevaks - Andmed sertifitseeritud seemnete ja seemnekartuli kasutamise kohta on kogutud uuringuga „Põllumajandussaadused“.
- Statistikaameti vastus: Külviks kasutatud seemne kogust on SA-s hinnatud põllumajanduse majandusarvestuse vajaduseks. Edaspidi soovib SA kasutada põllumajanduse majandusarvestuseks (sh seemnete andmete saamiseks) Maaeluministeriumi haldusalas juba olemasolevaid FADN andmebaasi andmeid. Maaeluministeriumis toimunud kohtumisel tegi SA ettepaneku korraldada eraldi nõupidamine, et arutada FADN andmete koostamist nii, et need sobiks kasutamiseks nii SAle kui ka teistele, kuid ei ole veel saanud vastust.

objekte kokku n 129
kolmnurki n 74
nelinurki n 54
ring n 1